

Шочмо эл, порылык да чын верч!

Будь готов!

24-ше (3620) №,
2023 ий 16 июнь,
кугарня.

Ямде лий

1933 ий 1 февраль годсек лектеш.

0+

Пеледыш тўсан пайрем

Пеледыш пайремым
Марий автономный облас-
тыште кумдан эртараш
тўгалмылан – 100 ий.

Авторын фотожо-влак.

Йошкар-Олаште эрла Пеледыш пайрем гўжлаш тўналеш. Тудо йошкарге, кына, канде, нарынче, ал пеледыш тўсан. Шўвыр, тўмыр, гармонь йўкан. Тўрлө модышлан, куштымашлан, мурылан поян пайремыш Марий Элын тўрлө районжо да марий-влакын тўшкан илыме кундемла гыч уна-влак толыт. Тылеч ончыч Пеледыш пайрем республикысе чыла гаяк район ден олалаште эртаралтын.

Теве Волжск олаште шошо ага пашам мучашлыше «Юл пеледыш» пайрем «Тумер ото» паркыште лийын (сним-

кылаште). Марий патыр-шамыч Акпарс ден Чоткарын Юл вўд дене пуш дене ийын толмышт калыкым моткоч öрыктарен. Марий патыр-влакым куанен, совым кырен вашлийыныт. Чоткарын илыш корныжым почын пуышо сценке ончаш толшо-шамычлан марий калыкын эртыкшым шарныктен. Артист-шамыч пырля муралтен-кушталташ ўжыныт, йоча-влак модыш аланыште каненыт. Пеледыш пайрем марий калыкын йўлажым, тўвыражым почын пуа. Тек тудо ий гыч ийыш тўзлана!

Е.ИВАНОВА.

ПОДПИСКЕ

Пагалыме лудшына-влак,
2023 ийын кокымшо пеллий-
жылан подпискым
ышташ ваикыза.

«Ямде лий» газетлан
почто отделенийыште,
podpiska.pochta.ru сайт пол-
шымо дене возалташ лиш.

Индекс – П4696.

Ак – 403 тенгеат 32 ыр.

Подпискым ыштыше-влак
коклаште **лотерей** модыш
эртаралтеш. Квитанцийым
редакцияшке колтыман.

Фотом интернет гыч налме.

Черетан вашлиймаш

Козьмодемьянск олесе «Паллада» клубын юнгыжовлак Санкт-Петербургышто эртаралтше «ЮНФЛОТ» да «ЮНАВИА» юнармейский отряд-шамычын кокымшо всероссийский слётыштышт лийыныт. Тушко Россиянын 14 регионжо гыч 150 юнармеец ушнен. Нуно кум кече жапыште түрлө мероприятийыште усталыкыштым ончыктеныт, Военно-морской институтыш, тоштерыш

экскурсий дене миеныт.

«Паллада» клубын юнгыжовлак уш-акылыштым пойдареныт, у йолташ-шамычым муыныт. Слётышто налме шинчымаш рвезе-влаклан ончыкылыкклан моткоч пайдале лиш. Нуно лишыл жапыште «Святой Косма» пуш дене Юл энгер дене походыш тарванат. Самырык моряк-влакын погынымашкышт, түрлө фестивалыш ушнат.

Е.ИВАНОВА ямдылен.

Увер

Географий, химий да литератур денне ЕГЭ-н лектышыже рашемын. Марий Эл Республикысе Образований да науко министерствын увертарымыж почеш, ныл тунемше (Йошкар-Оласе 21-ше номеран школ, Бауман лицей, Политехнический лицей-интернат да Козьмодемьянск олесе лицей) химий денне 100 баллым поген. Йошкар-Оласе 19-ше номеран школын выпускникше литератур денне тынарак баллан вашмутым пуэн.

Вучымо каныш

Тунемме идалык пеш писын эртен кайыш. Кенезын омасш тўкалтымыжым шижынат ышна шукто. Школыштына шукерте огыл кугу кросс эртаралте. Танасымашым иктешлыме годым спортышто, тунеммаште ончылно улшо ўдыр-рвезе-влаклан грамотым кучыктышт. Вара пырля тунемме йолташ-шамыч денне (снимкыште) экстрим паркыш мийышна.

Фотом школ архив гыч налме.

Тушто жапым веселан да пайдалын эртарышна. Тиде тат кужу жаплан шарналт кодшо манын, фотомат ышташ ышна мондо. «Ура-а, вучымо каникул!» – кенезлан куанен кычкырална.

Юля ЯГОДАРОВА.
Советский,
Кельмаксола.

Россиясе увер

Пўртўсышто вапталтышым шекланеда, кушкылым, янылыкым войзап йоратеда? Тугеже «Посмотри» всероссийский фотоконкурс – тыланда. Келшыше тангасым ойырыза да пашам **30 сентябрь марте** колтыза. Тўрыс уверым tun-tuk.ru сайтыште ончыза.

«По страницам добрых книг» всероссийский сўрет конкурсыш **6 ияш** да тылеч куурак ийготан ўдыр-рвезе-влак ушнен кертыт. Келшыше произведений почеш сўретым ыштыман да **20 июнь марте** колтыман. Тўрыс увер – konkursoff.ru сайтыште.

Кумылан кажне ен «Дети – детям» всероссийский акцияш ушнен кертеп. Йоча да подростково-влаклан келшыше книгам **31 июль марте** погат. Сылнымутан литературым Донецк, Луганск Калык республикласе йоча-влаклан колтат.

Марий Элысе увер

18-22 июльышто Кужангер район Руш Шой селаште **XV всероссийский марий самырык тукым слёт** эртаралтеш. **15-25 ияш** ўдыр-рвезе-влаклан mer-kanash@mail.ru адрес денне электрон почтыш йодмашым пуыман.

Волжск олесе Йоча да самырык-влакын усталык полатысе «Реакция» групыш коштышо ўдыр-рвезе-влак «**Российская школьная весна**» всероссийский фестивалыште Марий Элын чапшы араленыт. Нунылан лўмын ыштыме пўлекым кучыктеныт.

Йошкар-Оласе «**Воштончыш**» образцовый музыкально-драматический театрын участникше-влак **Александр Милотин** ден **Арина Ибраева** Сыктывкар олаште эртаралтше «**Венок дружбы**» регион-влак кокласе йоча фестиваль-конкурсшто сеньшып лектыныт. Нуно почеламутым марла сълнын лудыныт.

Усола гыч уста юнкорна

«Ямде лий» газетын кызытсе да ончычсо юнкоржо-влак эн чолга, эн уста улыт. Тыгай егже-шамычым ынде шотлен от пытаре! Кажне районышто, кажне олаште, эсогыл вес элыштат улыт. Нунын кокла гыч иктыже — Параньга район Усола ялын шочшыжо Анфиса Усолова (Пектубаева) (снимкыште). Чолга ўдыр дене вашлийын мутланышна.

– Анфиса, «Ямде лий» газет шуко еҥлан сьлнымутышко икымше ошкылым ышташ полшен. Тыланетат, очыни.

– Усола школышто тунемме пагытым кампетке гай тутло жаплан шотлем. Туныктышына-влак мемнам түрлө могырым вианденит. Мый юнкор кружокыш куанен коштынам. Тудым Татьяна Геннадьевна Афанасьева вуйлатен. Туныктышына «Ямде лий» газет дене кылым кучаш кумылан ден. Икымше почеламутем шошылан пӧлеклалтше лийын. Кугурак класслаште марий йылмым да литературым туныктышо Надежда Степанова Очеева почмо йылмын ямжым шижаш полшен. Туныктышем-влаккан көра возымо пашам-шамыч «Ямде лий» газетыште савыкталтыныт. Шке лўмым республикысе газетыште ужмеке, чонемым куаныме, кугешныме, тургыжланыме кумыл авалтен. Вара Аня шўжаремымат возкалаш кумылан денам.

– «Ямде лий» газетышке чолган возен шогыметлан тыйым «Марий юнкор» слётышко ўжыныт. Айда тиде пагытыш пӧртылына.

– Тиде 2011 ийыште лийын. Слёт Йошкар-Олаште эртаралтын. Тунам 9-ше классыште тунемынам. Мыланем экзаменым кучаш кўлын, садлан тургыжланенам. Туге гынат слётыш ушненам. Ме почеламутым, заметкым, ойлымашым, йомакым чын возаш тунемына. Уста еҥ-влак дене вашлийын мутланенна. Тўрлө вере миен коштынна. Ятыр у йолташым муынам. Южышт дене кызытат кылым кучена.

– Тый сьлнымут пашатым умбакыже шует. Поэзиет молын деч ойыртемалтеш. Палдаре, мо дене?

– Мый Юл кундемысе кугыжаныш технологий университетым «Социальный паша» направлений дене тунем пытаренам. Диплом пашам тулыкеш кодшо йоча-влак дене кылдалтше лийын. Йошкар-Олаште Калыкым

Авторын фотожо.

социально обслуживатлыше комплексный рўдерышке пашаш пурымеке, кочакова-влакым компьютерым кучылташ туныктенам, начар тазалыкан самырык еҥшамыч дене кылым кученам. Почеламутлаштем йоча ден ава кокласе кыл, тулык икшыве нерген йодыш-влак кугу верым айлат. Нуно чоным корштарат.

– Анфиса, сьлнымут пашат ончыкыжымат вораньже, лудишо-влакым куандаре.

Х.АЛЕКСАНДРОВА
мутланен.

Фотом школ архив гыч налме.

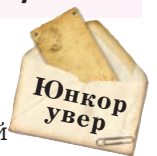
Пайдале каныш

У Торъял район Токтарсола школ пелен «Шонанпыл» йоча лагерь пашам ышта. Кум отряд уло. Тушко тўналтыш класслаште тунемше 64 йоча коштеш. Ме, кугурак класслаште тунемше-шамыч, волонтер семын пашам ыштена. Тўрлө конкурсым, викториным эртарена (снимкыште). Пўртўсыштӧ лияш утларак тыршена. Ёдыр-рвезе-влак эстафетыште вийыштым

тергат, футболла модыт. Кенезж канышнам пайдалын эртарена.

Родион НЕБОГАТИКОВ.

Поян да вучымо

Поро кече, марий йоча-влакын арня еда вучымо, йӧратыме газетышт. Тый денет шукертак пальме улына. Мый лаштыклатым куанен лудам, ўдыр-рвезешамычын серымыштым эскерем. Йолташет-влакым шотлен от пытаре! Изирак класслаште тунемше-шамыч школ илышышт, йолташышт, ешышт дене палдарат. Кугурак-влак пайдале ой-каҥашым темлат. Корреспондент-шамыч могай гына еҥ нерген огыт возо, могай гына йодышым огыт нӧлтал. «Ямде лий» газетын поянлыкше дене кутешнаш веле коদেশ.

Даша ПОКРОВСКАЯ.
Волжский, Памар.

Модыш

Мыняр дене?

Модышышто кок але угла-рак ең модын кертеш. Вұдышө кидышкыже 1 гыч 10 марте кеч-могай ўзгарым налеш (мутлан, шырпым, кампеткым, полдышым, молымат) да мыняр арвер улмым модшо-влакклан каласа. Тидын деч вара ўзгарым чоян пайла да кажне кидыштыже мыняр улмым йодеш.

Модшо-влак йодышлан черет дене вашмутым пуат. Пален налше ең вұдышө лиш, а кө йонылыш вашешта гын, иктаж заданийым ышта.

Фотом еш архив гыч налме.

Шижынат шым шукто, эше ик тунемме идалык шенгелан кодо. Ий мучко түрлө сынан 45 таңасымашке ушненам. Снимкыште сенен налме пөлек да медаль-влак дене улам. Мурымо, куштымо, почеламутым сылнын лудмо конкурслаште усталыкем ончыктенам. Но мыланем спорт таңасымаш-влак поснак келшенит. Мутлан, «Вийланыва мемнан дене», «Икымше польш» республикысе таңасымашла поснак сай шарнымаш-влакым коденит. А кызыт мемнан – кужу кенеж. Ёшанем, тудо весела да онгай вашлиймаш-влакклан поян лиш.

Марий Турек, Арбор.

Изижат-кугужат – спортсмен

Совет Ушем Герой Василий Соловьёвым шукын палат. Тудо Кугу Ачамланде сарыште Шочмо эл верч шкем чаманыде кресталын. Смоленск областысе Духовщинский районысо Жуково села воктенысе тале кресталмаш годым онжо дене фашистын амбразуржым петырен. Кажне ең тыгай подвигом ыштен кертеш мо? Уке, очыни. Тидлан изинек пенгыде капкылан, таза кушман, спортым йоратыман, лўддымө лийман. Морко район Муналмаш ял гыч Сева, Радамир, Аделина, Марат Соловьёвмыт (снимкыште) Геройын фамилийжым нумалмышт дене кугешнат да лач тыгак шонымашан улыт.

Соловьёвмытым спорт таңасымаште чўчкыдын ужаш лиш. Волжский район Ёлыл Азъял воктене эртаралтше курыкысо куржталмашкат ушненит.

– *Ме ешыштына чыланат спорт дене пенгыде кылым кучена. Ачана школышто тунеммыж годым тале спортсмен лийын. Тукым иза-ака-влакат түрлө таңасымаште эре ончылно улыт. Нунын деч вара шынена код. Радамир вич ияш веле гынат, ик менгым куржталмаште эркын-эркын шкенжым сенаш тунемеш. Меат тыгак кушкынна. Ме Шочмо элнан ончыкылык аралышыже улына. Садлан рвезе-влакклан патырлык да лўддымылык дене поснак ойыртемалман,* – ойла Марат.

Сева, Аделина, Радамир спорт дене кылым кучаш тўналыныт веле гын, изашт түрлө кўкшытан таңа-

сымаште вийжым терген. Ижевск, Ульяновск, Киров олалаште лийын. Республикыште эртаралтше таңасымашлаштат сенымашыже ятыр. Тыгак ече дене кошташ кумылан. Олимпийский чемпион Александр Большунов гай тале спортсмен лийнеже. Шольошўжарже-влакымат кугу сенымашке шуаш тарата.

Х.АЛЕКСАНДРОВА.
Авторын фотожо.

Шкем тергенам

Шижынат шым шукто, эше ик тунемме идалык шенгелан кодо. Ий мучко түрлө сынан 45 таңасымашке ушненам. Снимкыште сенен налме пөлек да медаль-влак дене улам. Мурымо, куштымо, почеламутым сылнын лудмо конкурслаште усталыкем ончыктенам. Но мыланем спорт таңасымаш-влак поснак келшенит. Мутлан, «Вийланыва мемнан дене», «Икымше польш» республикысе таңасымашла поснак сай шарнымаш-влакым коденит. А кызыт мемнан – кужу кенеж. Ёшанем, тудо весела да онгай вашлиймаш-влакклан поян лиш.

Ульяна ФЁДОРОВА.

Сўретыште ик мече ойырте-малтеш. Мо дене?

Шым икшыве - Юмын пөлекше

Ача — ешын негызше. Тудо лүддүмө, виян, мунло, чын верч ашогышо. Тыгодым поро шинчаончалтышан, икшыве, пелаш верч тургыжланыше. Ешыште ачан пенгыде вачыжым шижше, пайдале ой-кагашым пуымыжым кажне кечын колшо ег эн пиалан. Нине шомак-влак Марий Турек посёлко гыч шуко шочшан ача А.Г.Шуталевлан тўрысnek келшен толыт. Тудо пелашыже Светлана Александровна дене шым ўдыр-рвезым ончен куштат. Умаште «Идалыкын ешыже» республикысе конкурсышто «Шуко шочшан еш» тагасыште сенгышыш лектынйт. Тений Россия Президент В.В.Путинын пунчалже почеш Шуталевмытым (снимкыште) «Родительская слава» орденын медальже дене палемденйт.

— *Кажне айдемын Шочмо элже уло. Тыште ме шочына, вийым, уш-акылым погена, шуаралтына. Ешым чумырымеке, икшыван лиймеке, чон ласкалыкым, аралтышым, эжертшышым шижына. Ме коктынат шуко шочшан ешыште шочын-кушкынна. Шым икшыван лийына маньн, нигунам шонен огынал. Юмо мыланна кугу пөлекым ыштен. Тидлан кажне кечын тауштен да йывыртен илена, —* ойлат ача-ава.

Кажнын - шке сомылжо

Йоча-влак чонлан келшыше пашаштышт ончылно улыт, сенгымашышт ятыр. Кажнынжын грамот ден дипломжым, кубок ден медальжым иквереш чумырет гын, пörтысö пырдыж темеш.

Эн кугу эргышт — латшым ияш **Дима**. Йошкар-Оласе технологий колледжыште тунемеш. Тыгодым ужалымаш дене менеджерлан пашам ышта. Изинек спортлан шўман кушкеш. Самбо, дзюдо, панкратион, рукопашный бой дене пенгыде кылым куча.

Костя шольыжо Дима гаяк пенгыде капкылан. Тудо Марий Турек посёлкысо школышто визымше кадет классым тунем пытарен. Яра жапыште сўретлаш, лего да картон гыч машинам, корабльым, вертолётым, пörтгым погаш йöрата. Усталыкшым А.С.Волковын вуйлатыме

«Авиамоделирование» кружокышто вияндат. Ты аланыште кугу күкшытыш шунеже.

Индеш ияш **Дарина** ден шым ияш **Мария** кушташ кумылан улыт. Каныш кечылаште Марий Турек посёл-

Фотом еш архив гыч налме.

кысо ешартыш шинчымашым пуышо рўдер пеленысе студийыште мастарлыкштым вияндат. Дарина Костя изаж семьянак сўретлаш, бисер гыч тўрлö арверым ышташ, алмаз тўрым «тўрлаш» йöрата, фортепиано дене шокта.

Коля вич ияш веле гынат, могай гына машинам огеш пале?! Тудын коллекцийже пеш поян. Лего гыч шкежат ойыртемалтше транспортым пога. Тидлан кок ияш **Игорь** шольыжымат кумыланден. Вич тылзе ончыч **Серафима** шўжарышт ош тўням ужын. Изи шöртнö падырашым чыланат ончаш полшат.

18 июнь — Ачан кечыже.

Ик шонымаш дене

— *Ешыште кажнын шке сомылжо уло. Изинек пашалан шўмандене. Чодырашке емыж-саскам погаш тўшкан коштына. Вара ужалана. Тыге оксан акшыым шижаш туныктена. Пакчасаскам ятыр шындена. Ўдыр-рвезе-влак шўжшудым сомылаш, вўдым шаваш полшат. Пиццым, кексым, тўрлö когыльым пырля кўэштына. Ўстелым моторын погаш тунемына, —* ойла Светлана Александровна.

Шуталевмыт ешыште ик минутшат яра ок эрте, манаш лиеш. Кечывалым пүртүс лонгашке лектын коштыт, куржталыт, телым ече дене мунчалтат. Кастене шахмат, пашке, домино, лото дене модыт, пазлым погат. Икте-весеыштым ончен виянйт.

— *Девизна тыге йонга: «Мемнан ешна — мемнан Россияна». Ешым элын изи ужашыжлан шотлена. Ме ушан, уста, поро кумылан икшывым куштена гын, шочмо кундемнан ончыкылыкшо, пўрымашыже волгыдо лийыт. Ешыштына «мый» шомак уке. Ме ик шонымаш дене илена. Куаным, ойгым лош пайлена. Нелылык деч лўдде, кугу ўшан дене ончыко ошкылына, —* ойлат Светлана Александровна ден Александр Геннадьевич.

Х.АЛЕКСАНДРОВА.

Тичмаш еш тичмаш киндерке дене иктак.

Пиалан ешыште уста йоча кушкеш.

Калыкмут-влак.

Ой-кагаш лаштык

Лум түсан пундаш

Кенгежим ош пундашан йолчиемым чияш йоратена. Тудо пеш писын лавырга да шемемеш. Кузе куштылгын ошемдаш лиеш!

• Пүй мушмо пастым щёткыш налын, сайын нүжыман. Коло минут гыч мушкын колтыман.

• Кум процентан водородан перекисыым лапчык дене йыгыман, вара чаткан үштман.

• Хозяйственный шовыным вүдеш изиш шулыктарыман. Тудым пүй мушмо щётко дене йолчиемыш йыгыман. Эн ончыч ночно тряпке дене үштман, вара – кукшо дене.

Күдырчан игече годым

Лапка вондер деке лишем!

Самокат дене ит кудалышт!

Сото телефонум ит кучылт!

Окна ден омсам сайын петыре!

Шынам лүдыктена

Яллаште, поснак чодыран верлаште, шына ятыр.

Тудын деч кузе «аралалташ»!

- ➔ Шына ваниль пушым ок йорате. Креммыш ванилиным ешарыза да коваштышке йыгыза. Але ик стакан вүдеш ик изи совла ванилиным шулыктарыза.
- ➔ Пызле лышташ шынам лүдыкта. Икмыняр лышташым налза да кидеш туржса. Лекше «пучымышым» коваштыш йыгыза.
- ➔ 5 грамм гвоздикым 250 миллилитр вүдеш латвич минут наре шолтыза. Йүкшымекеже, одеколон дене варыза да күлеш верыш шыжыктыза.
- ➔ Шына тыгак чеснок, базилик, колүй, арымшудо, герань пуш деч лүдеш.

Республикыштына йүштылмө тургым тений 11 июньшто почылтын. Вүд воктене лийме да ийме годым туткарыш логалаш огыл манын, түткө лийза.

Вүд воктене ида мод.

Палыдыме верлаште ида йүштыл.

Шке ыштыме плот, пуш дене ида ий.

Сайын ийын огыда мошто гыч, пуэн овартыме матрас дене ида пайдалане.

Купан, йошкынан, вүдпорсынан верлашке ида пура.

Писын йогышо энгерыште ияш лүдыкшө.

Окнаште кельштарыме москит сетке пөлемыш шына, карме пурымо деч арала. Но тудо изи йочалан моткоч лүдыкшө.

Сеткыш энгертымеке,

окна гыч камвозаш лиеш.

Мом ыштыман:

- окнам почмеке, пөлемеш йочам шкетшым ида кодо;
- окна модмо вер огыл манын умылтарыза;
- йоча ончылно, вуйым чыкен, окна гыч уремыш ида ончо;
- пүкен, диван але вес арверым окна воктек ида веранде;
- окналондемыш кугурак арверым шындыза;
- окна кузе почылтым ида ончыкто;
- тükылтышым але авыртышым шындыза.

Пүжалташ огыл манын, келшыше вургемым чийыман.

- Хлопок, йытын, саржа куэман вургемым ойырыман. Полиэстер, нейлон, порсын капым пүжалтарат.
- Ошалге түсан тувырым, йолашым чийыман. Шеме, ошалге-ужарге, канде түсым кече моткоч йората.
- Вургем капкыл дек пижше лийшаш огыл.

Йочалан вуйчиемым ойырымо годым мом шотыш налман!

- ✓ Вуйчиём натуральнй куэм гыч ургымо лийшаш. Тудо южым колта да кече перыме деч арала.
- ✓ Вуйчиём шыгыр але утыждене кугу лийшаш огыл.
- ✓ Панамке але кепке волгыдо түсан лийшаш. Молан? Шем түсан вуйчиём писын ыра.

Мотор Морко кундем

Ме кызыт лицей пеленысе «Алые паруса» лагерьыште канена. Ик кечын Йошкар сер курыкыш экскурсий дене коштна. Тудо Морко – Йошкар-Ола кугорнын пурла могырыштыжо верланен. Тудым кугыжаныш арала. Тиде верыште нимогай кушкылым кўраш ок лий. Каналташ лўмын верым кельштарыме. Йошкар сер гыч пеш мўндыркў коеш. Икте рашеме: Морко кундемна моткоч мотор.

**Регина ЕГОРОВА,
Кира СМИРНОВА.**

Морко, Коркатово.

Калык пале

Пылыш лўгышта – йўрлан.
Окна янда шырчанеш – йўр лийшашлан.

21 июнь – Пеледышын кечыже.

Сўретым чиялтыза.

Кайык паркыште

Морко посёлкысо социал реабилитаций рўдерыште илыше ўдыр-рвезе-влак дене тўрлў вере экскурсий дене кошташ кумылан улына. Верысе ик кафе воктене шкешотан кайык парк уло. Шукерте огыл тушко тўшкан миенна (снимкыште). Паркыште павлин-влак илат. Нуно почиштым шаралтатат, йомакысе кайыккла койыт. Йоча-шамычлан ош тўсанже поснак келшен. Тудо лумўдырым ушештарен. Книгасе сўретыште ужмо – икте, илышыште эскерыме дене тудым от танастаре. Психолог-влакын ойышт почеш, кайык дене вашлиймаш чоным лыпландара. Садлан шулдыран йолташ дене «кутырымаш» пайдале лийын, шонем.

Н.НИКИТИНА.
Фотом рўдерын архивше гыч налме.

16 июнь – Свежа пакчасаскан кечыже.

«Кенез» салат

Кўлт: пел ковыштавууй, 1 помидор, 1 кияр, 1 кешыр, 1 шере пурис, 1 шоган.

Вартышлан шинчалым, сақырым, укусым, нўшмўйым ямдылыман.

Ковыштам тыгыдын пўчкедаш, сакыр да шинчал дене вараш. Шоганым, киярым, помидорым, пурисым пышташ. Кешырым тёрко гоч колташ.

Изишак укусым, нўшмўйым пыштен вараш.

Палаш онай

Шайтан
15 ий наре
ила.

Тудо 100
муным мунча.

Изи улитке-
влак 30 кече
гыч лектыт.

Российыште
1620 тўрлў
шайтан уло.

Даша ПОПОВАН сўретше.
Йошкар-Ола, 30-шо номеран «Берёзка» йочасад.

«Ямде лий» газет
Тўн редактор
Л.Н.ГРИГОРЬЕВА.
Индекс: П4696.
Тираж 1550 экз. Заказ
Формат – А-4-8.

https://vk.com/yamde_lii
<https://t.me/yamedelii>
E-mail: yamde_lii@mari-el.ru
(документ кагазлан),
yamde_lii@mail.ru
(автор-влаклан)
Сайтын адресше: yamdelii.ru

УЧРЕДИТЕЛЬ:
Марий Эл Республикысе
Культур, печать да
калык-влакын пашашт
шотышто министерстве.

Газетым редакцийыште
погымо да версталыме,
«Марий Эл Республикысе
Правительствын типографийже» ООО-што ямде
оригинал-макет гыч савыктыме. Типографийын
адресше: 424000, Йошкар-Ола, Комсомольский урем, 112.

Газетым Кыл, информационный
технологий да массовый коммуникаций
сферым эскерыме шотышто федераль-
ный службын Юл кундем федеральный
округысо управленийыштыже регис-
трироватлыме.
Номер – ПИ № ТУ52-01335,
2021 ий 29 сентябрьыште пуымо.

0+

Печатьыш пуымо жап –
14-00,
фактически – 13-00

Авторын да редакцийын шоныма-
шышт тўрлў лийын кертыт. Серыш-
влак мўнгеш огыт колталт.
Ак – кутырен келшыме почеш.

Редакцийн да издательнын адресше:
424006, Йошкар-Ола, СССР Вооружённый
Вийын 70-ше идалькыше урем, 20-шо пўрт.
Тел. 8(8362) 45-22-82(факс).

КОНКУРС

Викторине

Пеледыш пайрем

- ✿ 1920-шо ийлаште тиде пайрем кузе маналтын?
  - ✿ Йошкар пеледыш пайремым икымше гана кушто да кунам эртарыме?
  - ✿ Шернурышто Йошкар пеледыш пайремым эртарымаште кө чот тыршен?
  - ✿ Марий автономный областыште тиде пайремым ружге эртараш пунчал кунам лектын?
  - ✿ Краснококшайскыште Пеледыш пайрем кунам эртен?
  - ✿ Тиде пайремым кунам уэш эртараш тўналыныт?
- В.СМИРНОВ ямдылен.**

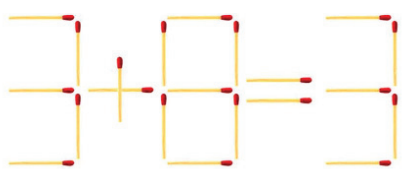

*Шочмо
верыштем*

Ульяна МАКАРОВА
(Морко посёлко).
Морко район Унчо селасе
«Тошто марий сурт-пече» тоштер
да этнографий комплексыште.

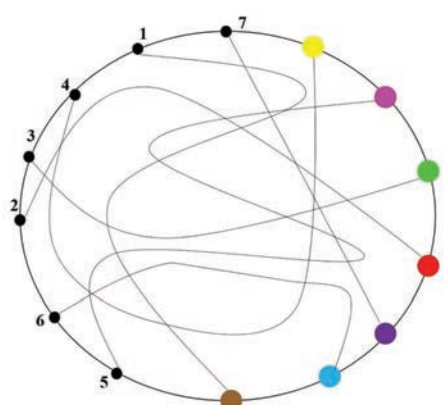
Виктория МАКАРОВА
(Морко посёлко).
Морко районысо Чўкшө
курукышто.

**Ик шырпым верже дене
вашталтен, чын вашмутым
ыштыза.**

Синквейн

Барсик
Шемалге, поро.
Мала, кочкеш, шўрангыштеш.
Мыйын сай йолташем.
Пырыс.
Надежда ЛЕБЕДЕВА.
Советский, Ёрша.

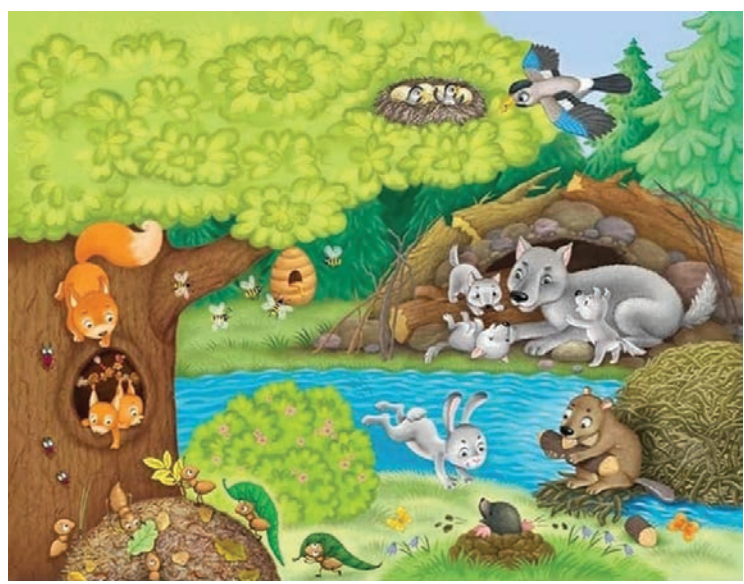
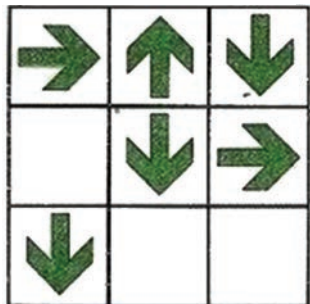
**Кажне числа могай тўслан
келшен толеш?**

1	2	3	4	5	6	7
○	○	○	○	○	○	○

Мужырым кычалза.

**Стрелке-влакым
сўретлен пытары-
за. Тудо кушко
ончышаш?**

Мўян банке 500 грамм нелытан. Керосинан тыгаяк банке – 350 грамман. Керосин мўй деч 2 пачаш куштылгырак. Яра банкын нелытше мыняр?

Нине ужаш-влакым сўретыште кычалза.

**Интернетге сўрет-
влакым кучылтмо.**